

Högre allmänna läroverket för gossar
å Norrmalm i Stockholm

Studentexamen
Realexamen

vår —terminen 1945

PROV I MODERSMÅLET

Namn:

Vilgot Sjöman

Ring

L III 3

Klass

Prövatist

Inlämningstid: kl.

15⁰⁷

Rättat av

H. Stenqvist

Betyg:

2

Sammanfattningsbetyg:

2

"En fattig munk från Skara"
av Spursta Fröding.

När "Guitarr och draghar-
monika" utkom 1891, var det
nägra bland kritikerna, som
klagade över att de i den
innehållsrika och kanske
också något broliga diktsam-
lingen hade svårt att riktigt
urskilja skaldens egna drag

Denna strävan att främja

personligheten bakom verket var
jis typisk för dessa den nya
tidens kritiker; de hade gått

*Marx
Sainte Beuve.*

i Taines och dennes lärjungars
skola och lärt sig att inte som

tidigare granskare
frukt enbart betrakta ett dikt-
verk *ur* estetiska synpunkter eller

oklart. som något renodlat utan i stället
söka finna författarindividualiteten.

Deras bekana inför

"
Guitarr och Orgelhammonika är

3.
väl förståelig. Samlingen består
ju av många ²disparata element. ✓

Där är värmländske låtar,
mystiske och melan koliske natur-
stämningar, ~~fr~~ där är for- 2
nordiska, antika och bibliska
motiv — bland annat. Och ändå,
lyder man, skulle den verkligt
lyhörd lyssnaren, när han stannat
inför samlingens sista dikt,
kunna ^{märka} förnimma, att här
anslog skalden strängarna i

sitt djupaste inre; den skarp-
synite läsaren hade nog också
kunnat ~~se~~ ~~ersterlign~~ förstå

"En fattig
munk" för-
som G:s
första upp-
lägg.

och den fattige munken från
Skara var lik. När samme

läsare ^{sju} ätte är senare höll den
sista samlingen "Grastårk"

i sin hand, borde han i varje
fall ha funnit den linje, som
gick från ^{den} första diktsamlingen
till den sista ^{Ty} Variationerna på

temat "vad är ont, vad är gott?"

var salvisk och slifstade i de
mellanliggande samlingarna;
men det som ~~var~~ ^{framträdde tyktigt} blottades redan ^{och}.
i "En fattig munk från Skara"

*

Liksom ~~as~~ ^{flera} många av dikterna
i samma samling är denna
dikt ett porträtt i monolog form.
Denna form passade Fröding
mycket väl och var hans konst
förnämligast medel att teckna

karaktärer. Man kan jämföra ^{ing} Fröd.
 med Heidenstam, den skalde-
 broder, som gav Fröding de
~~sitt~~ avgörande impulserna till
 författarskapet, fick honom
 att bryta ^{sitt} på ^{sitt} författar-
 kallelse. Heidenstam såg allt
 framför sig, levande och iskald-
 ligt. Fröding - som ju selva
 hade nedsatt synförmåga - hörde

Den fågelpic munken hedades

- som man foljetthigen kanske
 kunde vänta - med få yttre
 drag. Han är "en gammal och
 bröder man"; lever ensam och
 undansucken i skogen som en
 "Guds ogärningsman", anlagad
 för dräp, katten och oquletigt
 leverne. Han grubblar inte
 över varför han gjort sina
 onda gärningar - frågar sig
 inte, vad det var för en ond
 makt, som drev honom. Men

det betyder inte, att han är
~~ställe vara~~ fri från ånger
 eller ångest. Nej, / som den
 förlorade sonen har han känt
 sig ansatt, glädd av tanken

ändr. på all/
 - ~~en~~ vara firdyggrad. Denna ångest
 borde väl ha ~~ett~~ varit ^{ett} tillräckligt
 straff, men nej. Kyrkan och
 kungen måste öka glädan,
 lägga sten på borden: han
 kastades i fängelse, drabbades av
 grävens barm och drevs till

slögs. Vad kunde komma ut
 därav om inte bitterhet och
 hat och "hämnelstankar"? "Jag
 ville mörda och bränna" --

När han nått dit, har han
 tröt sitt lidandes balle i botten.

Ur de onda drömmarna
 valnar han långsamt, befriad
 och renad, och varskar det
 han förut glömt och inte
 märkt: att ^{det} han inte endast
 är skogen, de fågelfries hem,

han befinner sig i, utan ett
Guds rike: naturen. Det han
förinner där, ger honom en
(ny visshet, nytt livsmod)

Han känner sig inte längre
som en förtappad, han vandrar
redan inom gudsríkets gränser,
han - som alla.

Den nya vissheten dränger
bort tanken på hemmet; ~~och~~
statet viker och ger rum för
medkänsla. Alla vandrar ju

11
gri vill vägar; sorgen drabbar hög
som låg, kejsare, biddare och
gäve. Och ur medkänslan
stiger förvimmelser av samhörig-
het. Om vi människor väcker
varandra kunden, kanske vi
en gång når riket, där ingen
är ond och ingen god -
riket bortom ont och gott.

Det är tanken i det "testa-
mente", munken präntar på
pergammentet, och som skall finnas

kvår, när han själv en gång är
död.

Perspektivet i denna
slutsen är dubbelt. Munkens
- en medeltidsmunk - drömmer
om den gång i samtiden,
kanske om tusen år, då en
ryttare skall tränga fram genom
skogen till hans koja och finna
hans pränt. Han ska ~~sta~~ förvånas
över att denne fattige munk,
som redan för tusen år sedan

Stil!

anade det inte, som nu är

uppmättat: — bortom ont och gott, ett

kärleksrike. — Tusen år senare

det kunde vara Fröding t:s samtid.

14: Rätt-
tallet fanns
i hingt klara
ten i Sverige.
Symptom
i denna art,
på det sättet för pressen.
"område är"
för de fattas
bokstärktigt.

Fattar man den saule, som

uttrycks i ryttarens ord, (så),

och det ligger ju närmast till

hands, blir detta dusenär, per-
för en läsare, född i världskrigens århundrade,
episkt smärtsamt dragiskt. För

Fröding var det kanske inte

så; Slutskordet går i sur.

Och ändå har ^{man} svårt att tro,

utpräglat

Abi:

att Fröding var renodlat utveck-
 lingsoptimist. - (Andä) ^{samtidigt kan} en
 modern läsare tror kanske, trots
 allt, lägga in en ny fördröstan
 i dessa slutsatser: det som
 ännu inte har lyckats, kanske
 det kan lyckas om ytterligare
 Insom är, när mänskligheten
 renats i sitt eget blod, sin
 egen eld?

Full inskränkt och kommande har tyvärr
 ej varit möjligt